

ПАРИЖКАТА СВЕТА БОГОРОДИЦА

КЕН ФОЛЕТ

ПАРИЖКАТА СВЕТА БОГОРОДИЦА

Поне 1 лев от продажбата на всяка книга
ще бъдат дарени на благотворителната фондация
La Fondation du Patrimoine

Артлайн Студиос
София, 2020

KEN FOLLETT
NOTRE-DAME

Text copyright © Ken Follett 2019

All rights reserved.

Тази творба е художествено произведение.

Описаните имена, персонажи, места и случки са продукт на въображението на автора. Всички изказвания, случки, описания, информация и материали от всякакъв друг вид, съдържащи се в произведението, са само и единствено с цел забавление и не трябва да се разчита на тяхната точност, нито да бъдат правени опити да бъдат възпроизведени, тъй като това може да доведе до наранявания.

Всички права са запазени. Никаква част от тази книга не може да бъде ползвана или възпроизвеждана без изричното знание и писменото позволение на издателя.

КЕН ФОЛЕТ

ПАРИЖКАТА СВЕТА БОГОРОДИЦА

2020 Студиото на А

Всички права запазени.

Автор: Кен Фолет

Превод: © 2020 Боряна Даракчиева

Редактор: Венелин Прошков

Корица: Ина Димитрова

Предпечат и печат: Студиото на А

Издател: Студиото на А

България, София 1421

кв. Лозенец, ул. „Червена стена“ №4

тел. +359 2 411 00 02

www.artline-comics.net

artline@artline-comics.net

facebook.com/ArtlineStudios.LTD

ISBN 978-619-193-200-9

Беше една от тия меки и хубави пролетни утрини, на които цял Париж, наизлязъл по площадите и булевардите, се радва като на празници.

В тези сияйни, топли и спокойни дни има един час, когато е най-подходящо да се полюбувате на портала на „Света Богородица“, часът, в който слънцето, клонящо вече на запад, е спряло точно срещу фасадата на църквата. Лъчите му, все по-хоризонтални, се оттеглят постепенно от наветата на площада и плъзват по отвесната фасада. Хилядите изпъкнали украшения се открояват ярко върху сянката, а голямата централна розетка запламтява като око на циклоп, в което се отразяват отблясъците на ковашко огнище.

Виктор Юго, „Парижката Света Богородица“*

Днес те ридаят за нея на всички езици.

„Пари Мач“

* „Парижката Света Богородица“, Виктор Юго, превод Лилия Сталева, 1987 г., София, изд. „Отечество“. – Б. пр.

1

2019

Гласът по телефона беше трескав.

– Аз съм в Париж – каза тя. – Включи телевизора!

Бях си у дома, в кухнята, със съпругата ми Барбара. Тъкмо бяхме приключили вечерята. Не бях пил вино, което се оказа добре. Още не знаех, че тази нощ ще бъде гълга.

Гласът по телефона беше на моя стара приятелка. Тя се е справяла с много кризи в качеството си на член на парламента и министър и е абсолютно невъзмутима, но сега звучеше шокирана.

Знаете какво видяхме по телевизията: прекрасната катедрала „Света Богородица“, едно от най-великите достижения на европейската цивилизация, гореше.

Гледката ни зашеметяваше и ужасяваше. Бях на ръба да се разплача. Нещо безценно умираше пред очите ни. Бяхме стъписани, сякаш земята се тресеше.

Познавам добре сградата. Една Коледа с Барбара отидохме на среднощната меса там. В катедралата имаше хиляди хора. Приглушените светлини хвърляха дълбоки сенки по пътеките, коледните химни отекваха в нефа, а куполът над нас бе забулен в мрак. Но най-вълнуващото от всичко бе мисълта,

че предците ни са празнували Коледа така, в тази сграда, повече от осемстотин години.

Посещавал съм много пъти катедралата. За първи път я видях през 1966 г., на първата ми ваканция извън Великобритания, макар че тогава бях на седемнайсет и се опасявам, че бях твърде заинтригуван от момичетата в групата, за да обърна сериозно внимание на една катедрала. За последно бях ходил там четири седмици преди пожара и докато шофирах по Левия бряг, както винаги бях опиянен от великолепната гледка на двете кули и на контрафорсите.

Още щом започнах да мисля рационално за това, което виждах по телевизията, разбрах какво гори и как пламъкът набира скорост, но журналистите не го коментираха – и защо да го правят? Те не бяха изучавали конструкцията на готическите катедрали. Аз го бях направил по време на проучванията си за „Устоите на земята“, романа ми за една несъществуваща средновековна катедрала. Ключова сцена в четвърта глава описва старата катедрала на Кингсбридж, която изгаря, и аз се запитах: Как точно се е запалила великата каменна църква?

Бях се изкачил в прашните пространства под покрива на много катедрали, включително на тези в Кентърбъри и Флоренция. Бях стоял на могъщите греди над нефовете и се взирах в гредите, които поддържаха покривната конструкция. Бях забелязал изсъхналите наноси, които често се събират на такива места: стари парчета дърво и въже, опаковки от сандвичите на работниците по поддръжката, преплетени вейки от птичи гнезда и гнездата на оси. Бях сигурен, че „Парижката Света Богородица“ се е запалила някъде от покрива, вероятно когато хвърлена цигара или електрическа искра са подпалили някакъв боклук, който

пък е запалил гредите. И щетите в резултат на това можеха да унищожат цялата сграда.

Реших да споделя тази мисъл с хората и написах туит:

Гредите се състоят от стотици тонове дърво, старо и много сухо. Когато те изгорят, покривът се срутва, а падащите отломки разрушават сводестия таван, който също пада и унищожават могъщите каменни колони, поддържащи цялата сграда.

Оказа се точно така, само че бях подценил силата на колоните и сводовете, които бяха повредени, но за щастие не и напълно разрушени.

Ето как е описано разрушението на катедралата в Кингсбридж в „Устоите на земята“ от гледната точка на приор Филип:

Оглушителен трясък го накара отново да вдигне очи. Точно над него един огромен мертек бавно се изместваше на една страна. Щеше да се стовари отгоре му. Бързо притича назад в южния трансепт, където Кътбърт стоеше и гледаше уплашено.

Цяла секция от тавана, три триъгълника от греди и талпи с накованите по тях оловни листове, пропадеше. Двамата мъже гледаха слисани, съвсем забравили за собствената си безопасност. Покривът падна върху една от големите кръгли арки там, където корабът се пресичаше с двата трансепта. Огромната тежест на рухващо дърво и олово пропука каменната зидария на арката с протяжен звук, подобно на гръмотевица. Всичко стана бавно – гредите се смъкнаха бавно, арката се пропука бавно и разбитата зидария бавно пропадна във въздуха. Освободиха се нови подпокривни греди, а след това, с шум като бавен и пронизителен гръм, цяла секция от северната стена на източната част с олтара се разтресе и се плъзна настрани в северния трансепт.

*Филип беше ужасен. Гледката с разрушаването на такава мозъца сграда бе стъписваща. Беше все едно да гледаш как пропада планина или как речен бързей изведнъж пресъхва. Всъщност никога не бе си и помислял, че такова нещо може да се случи. Трудно можеше да повярва на очите си.**

Привечер на 15 април 2019 г., хората в Париж излязоха по улиците, а телевизионните камери показваха хиляди скръбни лица, озарени от пламъците; някои пееха химни, други просто плачеха, докато гледаха как любимата им катедрала гори. Туиътът, който получи най-силна реакция от последователите ми онази вечер, беше следният:

*Francais, francaises, nous partageons votre tristesse.
Французи, францужойки, споделяме мъката ви.*

Трябваше да е изписано *nous partageons* с „е“, но никой не обърна внимание.

Има по-големи специалисти от мен по средновековни катедрали, но журналистите не знаят имената им. Те знаят моето заради книгите ми и знаят, че „Устоите на земята“ разказва за катедрала, затова само след минути започнах да получавам съобщения от новинарските редакции. Цяла вечер давах интервюта за телевизията, радиото и вестниците, обяснявах на английски и на френски какво се случва на Ил дьо ла Сите.

И междувременно наблюдавах репортажите.

Централният шпил, тънък като стрела и висок триста фута**, вероятно бе началната точка на огъня и сега гореше силно. Той бе изграден от

* „Устоите на земята“, част I, превод Валерий Русинов, изд. „Studio Art Line“, София, 2010 г.

** 90 метра – Б. пр.

500 тона дълбоки греди с оловен покрив с тегло 250 тона, а горящото гърво бързо отслабваше и не можеше да издържи вече на тежестта на оловото. Най-спирацията сърцето момент за съсипаните хора по улиците и милионите, които гледаха ужасени по телевизията, бе мигът, в който шпилът се наклони настрана, счупи се като кибритена клечка и се стовари върху пламтящия покрив на нефа.

„Парижката Света Богородица“ винаги бе изглеждала вечна и средновековните строители определено бяха искали тя да издържи до Деня на Страшния съд; но внезапно видяхме, че може да бъде унищожена. В живота на всяко момче има болезнен момент, в който осъзнава, че баща му не е всемогъщ и неуязвим. Баща му има слабости, може да се разболее и някой ден ще умре. Падането на шпила ме накара да си спомня точно за този момент.

Като че ли нефът вече беше разрушен. Стори ми се, че видях пламъци в една от двете кули, и разбрах, че ако те паднат, цялата църква ще бъде унищожена.

Президентът Еманюел Макрон, радикален привърженик на модернизацията, който тъкмо бе на сред яростна битка с онези, които не харесваха реформите му, заговори пред камерите и се превърна, поне в този миг, в признат водач на обединената френска нация. Той впечатли света и дори просълзи един уелсец, когато каза с твърда увереност: „*Nous rebâtirons*“ – „Ще я възстановим.“

В полунощ си легнах и нагласих будилника за четири и половина, тъй като при последния телефонен разговор ме помолиха да участвам в сутрешен блок.

Опасявах се, че слънцето ще изгрее над димяща купчина отломки на Ил дьо ла Сите, където преди гордо се издигаше „Парижката Света Богородица“. Затова бях неимоверно зарадван да видя, че

повечето стени още стоят, както и двете велики каменни кули в западния край. Не беше чак толкова страшно, колкото се опасявахме, и тръгнах обнадявен към телевизионното студио.

Целия вторник давах интервюта, после в сряда отлетях за Париж за дискусия в предаването „*La Grande Librairie*“ (Голямата книжарница) за символизма на катедралите в литературата и в живота.

Изобщо не ми хрумна да си остана у дома. „Парижката Света Богородица“ е твърде важна за мен. Аз не съм религиозен и все пак ходя на църква. Обичам архитектурата, музиката, думите от Библията и усещането, че споделям нещо много силно с останалите. Отдавна съм открил дълбокия духовен покой на великите катедрали, както милиони други хора, вярващи или не. Имам и още една причина да съм благодарен на катедралите: любовта ми към тях вдъхнови романа, който определено е най-популярната ми и вероятно най-добрата ми книга.

Президентът Макрон каза, че катедралата ще бъде възстановена за пет години. Един от френските вестници реагира със заглавие, което се превежда така: „Макрон вярва в чудеса.“ Но „Парижката Света Богородица“ е неимоверно важна за французите. Тя е била сцена на ключови събития от френската история. Всеки пътен знак, който ви казва колко далече сте от Париж, измерва разстоянието до Нулевия километър, бронзова звезда, вградена в паважа пред катедралата.

*Авторът (вдясно) говори с Филип Вилньов,
главен архитект на реконструкцията на
„Парижката Света Богородица“.*

Голямата камбана, наречена Еманюел, в южната кула, може да се чуе в целия град, когато звъни в дълбок фа гиез за радост или мъка, за край на война или за трагедия като от 11 септември.

Освен това никога не бива да се подценяват французите. Ако някой може да го стори – това са те.

Преди да отлетя за дома, моят френски издател ме помоли да напиша нещо за обичта си към „Нотр Дам“ в светлината на ужасното събитие от 15 април. Печалбите от книгата ще отидат във фонда за възстановяването на катедралата, както и моите печалби от авторски права.

– Да – казах аз. – Започвам утре.

И ето какво написах.